

Sygn. akt IC 2315/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO. Arkadiusz Marcia

Protokolant : Magdalena Kielbus

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. M. kwotę 14.800 (czternaście tysięcy osiemset) złotych z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia 12 września 2013 roku do dnia zapłaty,

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w kwocie 5.292 zł,

IV. odstępuje od ściągnięcia, z zasądzonych na rzecz powoda roszczenia, nieopłaconych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1303/13

UZASADNIENIE

Powód R. M. w pozwie przeciwko (...) S.A. wniósł o zapłatę kwoty 100.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę, jaką poniósł w wypadku komunikacyjnym (...) roku spowodowanym nie z jego winy. W uzasadnieniu wskazał, iż w wypadku tym doznał wielorakich obrażeń ciała m.in.: wstrząsu głowy, uszkodzenia kręgosłupa, naderwania ścięgien i mięśni kończyn, uszkodzenia kolan i wiele innych dolegliwości. Argumentował, iż strona pozwana wypłaciła mu łącznie kwotę 3.200 zł tytułem zadośćuczynienia, która to kwota w jego mniemaniu w żaden sposób nie rekompensuje szkód jakich doznał w wypadku komunikacyjnym.

W piśmie procesowym z 20 września 2013 roku powód sprecyzował żądanie pozwu wskazując, iż kwoty 100.000,00 zł domaga się tytułem zadośćuczynienia za wydatki i straty, które poniósł i będzie ponosił w przyszłości. Podnosił, iż na skutek wypadku musiał ograniczyć prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą (handel nieruchomościami), która przynosiła dochody w kwocie około 5.000 zł miesięcznie. Naprowadzał, iż jest osobą samotną, wymaga stałej opieki osób trzecich, musi ponosić koszty leczenia inwalidztwa oraz za cierpienia cielesne związane z niepełnosprawnością.

Strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. następcą prawny (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu wraz z kosztami

zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz kwoty 17 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje stanowisko podniosła, iż wypłacona dotychczas powodowi kwota 3.200 zł tytułem zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 kc, a roszczenie którego powód dochodzi niniejszym pozwem jest rażąco wygórowane i nie znajduje uzasadnienia w orzecznictwie sądów powszechny w podobnych sprawach. Zarzucała, iż powód już przed wypadkiem tj. od (...) roku legitymował się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a zatem niepełnosprawność powoda istniała już przed dniem wypadku z dnia (...) r.

W ocenie strony pozwanej mając na względzie twierdzenia zawarte w pozwie, to nie zostały one poparte jakimikolwiek dowodami, co stanowi naruszenie art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc i wobec tego twierdzenia dotyczące powstania kalectwa, konieczności sprawowania stałej opieki nad powodem z powodu doznanych obrażeń ciała, strat spowodowanych zaprzestaniem prowadzenia działalności gospodarczej nie zasługują na uwzględnienie. Natomiast negatywne następstwa dla zdrowia psychicznego powoływane przez powoda miały charakter tymczasowy i nie pozostawiły po sobie trwałych następstw.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku o godz. 17.20 w (...) (...) doszło do wypadku drogowego- zderzenia bocznego pojazdów kierowanych przez A. D. (1) i R. M.. Przyczyną wypadku było nieprawidłowe wyprzedzanie; sprawcą- A. D. (1), a poszkodowanym- R. M..

dowód: zaświadczenie z (...) roku Komendy Miejskiej Policji we W. k. 42,

zdjęcie- k. 43,

Sprawca wypadku był ubezpieczony w (...) S.A.- obecnie Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W..

dowód: informacja z Krajowego Rejestru Sądowego (stan na dzień 31 grudnia 2012 roku)- k. 54 – 59,

W wypadku komunikacyjnym w dniu (...) roku powód doznał uszkodzenia wielonarządowego. Powód nie zgodził się na przewiezienie do szpitala. Na drugi dzień zaczął odczuwać bóle, wobec czego zgłosił się do lekarza rodzinnego, który zalecił mu leki przeciwbólowe. Następnie powód leczony był w poradni neurologicznej i chirurgicznej. W leczeniu zastosowano kołnierz ortopedyczny, leki uspokajające. Z czasem nasiliły się bóle kolana, kręgosłupa, biodra i barku lewego.

Leczenie przebiegało w sposób typowy i nie wiązało się z nadzwyczajnymi dolegliwościami bólowymi i cierpieniami fizycznymi. Po zastosowanym leczeniu stan kliniczny powoda uległ poprawie.

dowód: opinia biegłego sądowego S. G.- k.343- 345

opinia uzupełniająca biegłego sądowego A. D. (2)- k. 353-354

przesłuchanie powoda- k.415

Przez długi czas po wypadku u powoda utrzymywało się napięcie i zespół pourazowy. Pojawiły się u niego zaburzenia snu, koszmary senne, wzmożona drażliwość, niepokój, natrętne myśli związane z wypadkiem, lęk przed śmiercią, wahania ciśnienia tętniczego, przewlekły stres. Uskarżał się na zawroty i bóle głowy, bóle kręgosłupa szyjnego, piersiowego, lewego podudzia, drętwienie rąk.

W marcu 2012 roku podjął leczenie w Przychodni (...) (...) s.c. w D., gdzie rozpoznano u niego zaburzenia depresyjno – sytuacyjnego F43 w związku z wypadkiem komunikacyjnym z (...) roku; zakończył je we wrześniu 2012 r. Zażywał leki psychotropowe zlecone przez lekarza psychiatrę- obecnie nie wymaga takiego leczenia, gdyż wypowiedziane aktualnie

przez niego skargi nie kwalifikują się jako zaburzenia psychiczne tworzące konkretny zespół psychopatologiczny. Dalsze skutki wypadku w rozumieniu dodatkowych powikłań nie wystąpią w przyszłości.

Odnosnie natomiast nasilenia zaburzeń, cierpienia psychicznych odczuwanych przez powoda, nie można wypowiedzieć się w sposób jednoznaczny, gdyż są to odczucia subiektywne, nie poddające się obiektywnej ocenie. Nie ma metod badawczych mogących zweryfikować prawdziwość podawanych przez powoda danych odnośnie tej materii. Z tego samego powodu nie można ocenić czy zaburzenia utrudniały powodowi normalne funkcjonowanie w środowisku. Oprócz wypowiedzi powoda oraz zeznań siostry i osoby bliskiej powodowi, nie ma innych danych na ten temat.

W związku z następstwami wypadku z dnia (...)r. pozostawał również pod stałą opieką Poradni (...).

dowód: zaświadczenie z 18 września 2013 roku Przychodni (...) (...) s.c. w D. wystawione przez M. Ż.- k. 44

zaświadczenie z 18.09.2013 roku, 1.11.2011 r., wydane przez lekarza (...) J. D.- k. 45- 46, 257

zaświadczenie z dnia 23.04.2012r.- k.258

historia choroby R. M.- k.246-247,251

zeznania świadka U. K.- k. 266

G. M.- k. 308

opinia biegłego sądowego A. H.- k. 366- 372

Neurolog jako następstwa wypadku rozpoznał u powoda cerebrastenienie pourazową, pourazowy zespół szyjny z wypuklinami dysków, spondyloze kręgosłupa szyjnego.

W dniu 4 kwietnia 2012 roku powodowi wykonano badanie MR głowy i kręgosłupa szyjnego, w głowie rozpoznano drobne rozsiane ogniska naczyniopochodne w istocie białej obu półkul mózgu, cechy zaawansowanego uogólnionego zaniku korowo – podkorowego mózgowia, poza tym mózgowie i przestrzenie płynowe wewnątrzczaszkowe w badaniu MR nie wykazują zmian, co do kręgosłupa rozpoznano zmiany zwyrodnieniowe w trzonach kręgowych i w obrębie tarcz na poziomie dyskopatii, poza tym kręgosłup szyjny i szyjny odcinek rdzenia kręgowego w badaniu MR nie wykazuje zmian.

dowód: zaświadczenie lekarskie z 17 września 2013 roku wydane przez lekarza medycyny specjalistę (...) W. L.- k. 47,

zaświadczenie 23 kwietnia 2012 roku wydane przez lekarza specjalistę (...) M. O.- k. 48,

wynik badania rezonansu magnetycznego MR z 4 kwietnia 2012 roku Wojewódzkiego Szpitala (...) we W. k. 49 – 50,

Początkiem 2010 r. u powoda pojawiły się zaburzenia pamięci świeżej, luki pamięciowe. W związku z tym od początku 2011 r. powód leczył się w Poradni (...).

dowód: historia choroby R. M.- k.250

Uszczerbek na zdrowiu powoda z punktu widzenia neurologicznego w związku z przedmiotowym wypadkiem wynosi łącznie 4% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu:

- stan po przebytych urazach skrętnym odcina szyjnego kręgosłupa- 3% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z uwagi na stopień odczuwanych przez powoda dolegliwości, nieznaczne ograniczenie ruchomości oraz stan kliniczny powoda w chwili badania,

- stan po przebytych urazach głowy- 1% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z uwagi na stopień nasilenia dolegliwości bólowych w chwili badania oraz brak zmian pourazowych stwierdzonych w MR głowy z dnia 4.04.2012 r.

- zaburzenia stresowe pourazowe- 3%

Obrażenia, których doznał powód na skutek zdarzenia skutkują do chwili obecnej okresowymi bólami i parestezje lewego uda po stronie zewnętrznej lewego stawu kolanowego, lewego stawu barkowego, bólami głowy, odcinka szyjnego kręgosłupa z towarzyszącymi parastezjami obu rąk.

Ze względu na obecność zmian zwyrodnieniowo-zniekształcających kręgosłupa szyjnego stwierdzanych w badaniach radiologicznych, które najprawdopodobniej istniały przed opiniowanym zdarzeniem, wobec czego przyjęto, iż podawane przez powoda dolegliwości bólowe są koincydencją istniejących wcześniej zmian oraz przebytego urazu. Jakkolwiek powód podaje, że przed zdarzeniem nie leczył się z powodu powyższych dolegliwości, należy więc przyjąć, iż miały one charakter niemy klinicznie, a przebyte zdarzenie spowodowało ujawnienie się w/w obrazów. Z kolei spondyloza to postępujący wraz z wiekiem zanik krążków międzykręgowych. Za wystąpienie spondylozy odpowiada stopniowe zużycie krążków międzykręgowych, czyli popularnych dysków. W miarę starzenia te elastyczne struktury powoli tracą sprężystość, centralna część się zapada, podczas gdy zewnętrzny pierścień ulega uwypukleniu. Stwierdzona zatem u powoda spondyloza kręgosłupa szyjnego nie powstała wskutek obrażeń doznanych w wyniku wypadku, a istniała już przed zdarzeniem jako wyraz zmian przewlekłych i zwyrodnieniowo- przeciążeniowych.

W zdarzeniu z (...) r. powód doznał typowego urazu z mechanizmu „smagnięcia bicia”, tzn. na skutek nagłego ruchu głową przy zderzeniu kręgosłup szyjny wykonał gwałtowny ruch w stronę uderzenia i zaraz potem w przeciwną. Przy niezbyt znacznych siłach działających w tego typu „stłuczkiach”, gdy nie dochodzi do złamań kręgow, wyładowują się one na aparacie mięśniowo- więzadłowym kręgosłupa szyjnego. Uraz taki określany jest jako uraz przyspieszeniowo-opóźnieniowy. Może on wywoływać zarówno uszkodzenie struktur kręgosłupa, jak i może zaburzać funkcjonowanie układu nerwowego. Uszkodzenie może dotyczyć układu kostnego, jak i tkanek miękkich.

Przed wypadkiem powód nie leczył się z powodu dolegliwości bólowych i zawrotów głowy, ujawniły się one dopiero po zdarzeniu.

U powoda stwierdza się objawy cerebriestonii pourazowej- charakteryzuje się ona brakiem uszkodzenia organicznego w badaniach, na plan pierwszy wysuwają się objawy nerwicowe.

Przy urazach niewielkiego stopnia (jak to miało miejsce w przypadku powoda) objawy z reguły ustępują po kilku/ kilkunastu miesiącach od urazu lub traumatycznego wydarzenia. Lekkie dolegliwości pod postacią bóli, czy zawrotów głowy, zaburzeń koncentracji i snu, wzmożonej pobudliwości nerwowej mogą utrzymywać się dłużej.

dowód: opinia biegłego sądowego neurologa- k.315- 320, 353-354

psychiatry- k. 366- 372

Przebyte zderzenie wpłynęło ogólnie na pogorszenie stanu zdrowia psychicznego i fizycznego powoda uległ. Ten stan był krótkotrwały i po okresie rekonwalescencji uległ poprawie.

Trudno jest obecnie ustalić, jaki był stan zdrowia psychicznego powoda sprzed zdarzenia, bowiem brak jest dokumentacji medycznej sprzed wypadku.

dowód: opinia biegłego sądowego neurologa- k.315- 320

Obecnie u powoda stwierdza się schorzenia:

- stan po wypadku komunikacyjnym z dnia (...)r.,

- obustronna chondromalacja rzepkę w stawach kolanowych,

zmiany zwyrodnieniowe lewego stawu kolanowego z uszkodzeniem łąkotki przyśrodkowej stawu kolanowego,

- zaniki korowe mózgu i mózdzku,
- łuszczyca,
- zaburzenia depresyjne sytuacyjne,
- obustronne zaburzenia ruchomości w stawach barkowych

Obecnie nie można stwierdzić, jakich urazów doznał powód w wyniku wypadku. W dostępnej dokumentacji medycznej brak jakichkolwiek zapisów z okresu okołowypadkowego. Nie odnotowano jakich urazów powód doznał, jakie zaburzenia stwierdzano i jakie leczenie zostało podjęte po wypadku. Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego nie są spowodowane przebyłym urazem. Są to zmiany czysto degeneracyjne, spowodowane normalnym zużyciem powierzchni stawowych w stawach międzykręgowych kręgosłupa szyjnego. Aktualnie na podstawie dostępnej dokumentacji medycznej nie można stwierdzić jakie było leczenie po wypadku i jak długo trwało. Powód wymaga leczenia, ale są to zmiany zwyrodnieniowe bez związku z wypadkiem. Nie są również konsekwencją wypadku ograniczenia ruchomości w stawach barkowych; są to zmiany spowodowane degeneracją mięśni stożka rotatorów stawów barkowych (zmiany degeneracyjne). Występujące obecnie u powoda zaburzenia funkcji układu ruchu nie powodują niezdolności do prowadzenia działalności gospodarczej.

dowód: opinia biegłego sądowego ortopedy i traumatologa- k. 343- 345

zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia- k.407

Obecnie powód leczy się u ortopedy, neurologa, psychiatry i chirurga oraz okulisty.

dowód: przesłuchanie powoda- k. 415

Powód R. M. prowadzi od(...) roku działalność gospodarczą pod nazwą R. M. Biuro (...) w D.. Po wypadku działalność tą zawiesił.

dowód: zaświadczenie o zmianie wpisu do ewidencji działalności z 16 lutego 2010 roku- k. 40,

zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON Głównego Urzędu Statystycznego w W.- k. 41,

przesłuchanie powoda- k. 415

Powód ma obecnie(...) lat. Przed wypadkiem powód był osobą bardzo energiczną, wesołą, towarzyską. Uczestniczył w licznych imprezach, uprawiał sporty, interesował się turystyką. Mieszkał sam.

Po wypadku odizolował się od otoczenia, unika spotkań towarzyskich, stał się apatyczny, ciągle odczuwa zmęczenie.

Tuż po wypadku opiekę nad nim sprawowali najbliżsi członkowie rodziny- matka, siostra, przyjaciółka. Pomagali powodowi w porządkach, przygotowaniu posiłków, zakupach.

dowód: zeznania świadka U. K.- k. 266

G. M.- k.308

przesłuchanie powoda-k. 415

Orzeczeniem z dnia 31 maja 2007 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. R. M. został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od 24 kwietnia 2007.

dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nr (...) - k. 62, 408

Strona pozwana początkowo wypłaciła powodowi kwotę 2.700 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wypadku komunikacyjnym w dniu (...) roku. Powód wysokość powyższego zadośćuczynienia zakwestionował i pismem z dnia 12 października 2012 r. zażądał od pozwanego zapłaty kwoty 50.000 zł.

Strona pozwana na powyższe warunki nie przystała, proponując powodowi ugode, na podstawie której zobligowała się wypłacić kwotę 4.000 zł zadośćuczynienia, a więc dopłacić 1.300 zł do wypłaconej już kwoty zadośćuczynienia. W związku z brakiem odpowiedzi na propozycję ugody strona pozwana po przeprowadzeniu dodatkowego postępowania weryfikacyjnego, strona pozwana dokonała dopłaty zadośćuczynienia do łącznej kwoty 3.200 zł.

dowód: pismo (...) Asekuracja (...) Centrum (...) we W. z 21 września 2012 roku- k. 3,

pismo powoda z 12 października 2012 roku skierowane do (...) Asekuracja W.- k. 4,

projekt ugody wraz pismem strony pozwanej z 25 października 2012 roku- k. 5 – 6,

pismo (...) Asekuracja (...) Centrum (...) we W. z 10 grudnia 2012 roku- k. 7.

Sąd zważył:

Zdaniem Sądu powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powód R. M. domagał się od strony pozwanej - (...) S.A. z/s w W. zapłaty kwoty 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia (...) r.

Strona pozwana co do zasady odpowiedzialność swą za skutki owego zdarzenia uznała, kwestionowała natomiast wysokość żądanej przez powoda w niniejszym procesie kwoty, uznając iż roszczenie to jest znacznie wygórowane.

Stan faktyczny sprawy zasadniczo pozostawał między stronami bezsporny. W szczególności niespornym było, iż w dniu (...) r. powód uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał obrażeń ciała. Poza sporem pozostawało także i to, że sprawca wypadku ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u strony pozwanej, która w związku z powyższym co do zasady ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku. Niewątpliwym jest też, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwana częściowo uznała roszczenia powoda za zasadne wypłacając powodowi łącznie kwotę 3.200,00 zł jako zadośćuczynienie za krzywdę doznaną wskutek wypadku.

Kwestią sporną między stronami, a kluczową dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, pozostawało zatem jedynie ustalenie wysokości kwoty jaka odpowiadałaby zakresowi pojęcia „stosownego zadośćuczynienia” w tej konkretnej sprawie w odniesieniu do powoda.

Konstruując stan faktyczny w niniejszej sprawie w aspekcie istotnym z punktu widzenia roszczenia powoda, Sąd oparł się głównie na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków G. M., U. K., powoda oraz dokumentacji medycznej powoda. Zeznaniami w/w świadków, w ocenie Sądu, należało przypisać walor wiarygodności z tego względu, iż w poszczególnych zakresach zeznania te korespondują ze sobą, są spójne i spontaniczne. Nadto podkreślenia wymaga, iż świadkowie ci pozostawali w bliskich relacjach z powodem, towarzyszyli mu w okresie rekonwalescencji powoda i jego żaloby tuż po śmierci brata, a zatem byli bezpośrednimi obserwatorami jego reakcji na te wydarzenia. W zakresie wymagającym wiedzy specjalnej Sąd posiłkował się opiniami biegłych ortopedy, neurologa i psychiatry. Podkreślenia wymaga, iż opinie wydane zostały przez biegłych po szczegółowej analizie całego zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego, przede wszystkim dokumentacji medycznej przedstawionej przez powoda, a także w oparciu o bezpośrednie badanie powoda oraz dostępną wiedzę medyczną, z uwzględnieniem posiadanej wiedzy fachowej i doświadczenia zawodowego. Biegli szczegółowo ustosunkowali się do zastrzeżeń zgłoszonych przez strony, wyjaśniając w opiniach uzupełniających wszelkie wątpliwości. Reasumując- wszystkie opinie, przy uwzględnieniu opinii uzupełniających, zdaniem Sądu w sposób wyczerpujący i prawidłowy wyjaśniły stawiane przed biegłymi kwestie. Ich wartość formalna i merytoryczna nie może budzić zastrzeżeń; są one bowiem spójne,

konsekwentne, wewnątrznie niesprzeczne, wobec czego przy ferowaniu rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie Sąd wnioski biegłych przyjął za własne, czyniąc na ich podstawie ustalenia faktyczne w aspekcie istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o uzupełnienie tezy dowodowej w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłych, bowiem w ocenie Sądu postanowienie dowodowe z dnia 20 lutego 2015 r. nie wymaga uzupełnienia. Teza dowodowa zawarta w w/w postanowieniu jest jasna i nie może budzić wątpliwości- obejmuje wszelkie okoliczności związane ze skutkami wypadku dla zdrowia powoda. Wszelkie inne kwestie są nieistotne z punktu oceny zasadności jego roszczeń. Zbędne zatem byłoby poszerzanie tezy dowodowej zgodnie z sugestiami strony pozwanej.

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności żądań powoda w pierwszej kolejności przywołać należy treść przepisu art. 436 § 2 k.c., w myśl którego w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody samoistni posiadacze tychże środków (ewentualnie posiadacze zależni, którym posiadacze samoistni oddali środek komunikacji w posiadanie zależne) mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych; również tylko na zasadach ogólnych osoby te są odpowiedzialne za szkody wyrządzone tym, których przewożą z grzeczności (tj. oparcie odpowiedzialności na zasadzie winy). W myśl zaś przepisu art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Na zasadach ogólnych odpowiedzialność ponoszą również kierujący mechanicznymi środkami komunikacji, nie będący ich posiadaczami samoistnymi bądź zależnymi. Na mocy przepisów dotyczących ubezpieczeń majątkowych odpowiedzialność ta obciąża w istocie ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, bowiem w myśl przepisu art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych /Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm./ ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Podkreślenia jednakże wymaga, iż zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zaznaczyć trzeba, iż zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za powstałą szkodę jest uzależniony od zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego - posiadacza lub kierującego pojazdem.

Skoro zatem posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, taka jest bowiem istota ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej (art. 9 ust. 1 ustawy z 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, art. 822 k.c.). Dopiero wyłączenie odpowiedzialności posiadacza pojazdu (bądź ewentualne jej ograniczenie co do zakresu) skutkowałoby również uwolnieniem od tej odpowiedzialności jego ubezpieczyciela (bądź jej ograniczeniem).

Roszczenie powoda w zakresie dotyczącym zadośćuczynienia opiera się na treści art. 444 § 1 i § 2 k.c., art. 445 § 1 k.c. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 445 § 1 k.c. w przypadkach określonych w art. 444 k.c. (tj. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia) sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Oceniając żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 100.000,00 Sąd zważył, że zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie utrzymuje się pogląd, że przyznana tytułem zadośćuczynienia suma pieniężna powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Generalnie biorąc, wysokość zasądzanych sum winna być umiarkowana, jednakże nie należy jej traktować na zasadzie ekwiwalentności, która charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Pojęcie „odpowiedniej sumy” użyte w treści przepisu art. 445 k.c. ma charakter nieo określony, niemniej jednak w licznej judykaturze na ten temat określa się kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

Wskazuje się, że ma ono mieć charakter kompensacyjny; nie może stanowić zapłaty symbolicznej i musi przedstawiać ekonomiczną wartość jednakże nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 roku, sygn. akt IIICKN 427/00, Lex 52766, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku, sygn. akt III K.K. 349/07, Biul. PK 2008/4/7). Podkreśla się także, że ocena jaka kwota stanowić będzie w konkretnym przypadku „odpowiednią sumę” w rozumieniu przepisu art. 445 § 1 k.c. powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy, uwzględniane winny być zobiektywizowane kryteria oceny, odniesione do indywidualnych okoliczności danego wypadku. Oceniając rozmiar doznanej krzywdy trzeba wziąć pod uwagę w szczególności: stopień doznanych przez poszkodowanego cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, długotrwałość i przebieg procesu leczenia (uciążliwość), rodzaj naruszonego dobra, charakter i nieodwracalność następstw wypadku (kalectwo, oszpecenie), dotychczasowy tryb życia poszkodowanego, rodzaj wykonywanej przez niego pracy, utrata możliwości wykonywania pracy, korzystania z rozrywek, samodzielności szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową, wiek poszkodowanego, oraz inne podobne czynniki (vide m.in.: uchwała Pełnego Składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 roku, sygn. akt III CZP 37/73, OSNCP 1974, nr 9, poz. 145; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1965 roku, sygn. akt II PR 280/65, OSNCP 1966, nr 10, poz. 168; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 1968 roku, sygn. akt I PR 175/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 37; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1967 roku, sygn. akt I CR 224/67, OSNCP 1968, nr 6, poz. 107; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1980 roku, sygn. akt IV CR 238/80, OSNCP 1981, nr 5, poz. 81; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 roku, sygn. akt I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007 roku, sygn. akt V CSK 245/07, OSN 2008, Nr D, poz. 95). Nie ulega przy tym żadnej wątpliwości, że zdrowie ludzkie jest dobrem o szczególnie wysokiej wartości, w związku z czym zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu powinno być odpowiednio duże.

Mając na uwadze powyższe wytyczne sąd określił sumę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na łącznym poziomie 18.000,00 zł (przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej powodowi w toku postępowania likwidacyjnego). W ocenie Sądu kwota ta stanowi właściwą rekompensatę za ból, a także cierpienia fizyczne i psychiczne, jakich doznał powód. Jednocześnie wskazana wyżej suma jest- zdaniem Sądu- utrzymana w rozsądnych granicach, uwzględniających aktualne warunki oraz przeciętną stopę życiową społeczeństwa, w którym mieszka poszkodowany powód.

Powyższe rozstrzygnięcie było konsekwencją przyjęcia, iż w toku postępowania dowodowego powód wykazał w sposób należyty szkodę niemajątkową, jakiej doznał w wyniku naruszenia integralności cielesnej oraz uszczerbku na zdrowiu, które były konsekwencją wypadku z dnia (...) r.

Uwzględniając roszczenie powoda (co do zasady), Sąd Okręgowy miał na względzie w szczególności: jego cierpienia fizyczne w postaci bólu, a także cierpienia psychiczne będące konsekwencją naruszenia wskazanych wyżej dóbr, rokowania na przyszłość, wiek powoda, stopień uszczerbku na zdrowiu.

Ustalając, jakie były skutki wypadku, a w szczególności jaka była wysokość doznanego przez powoda uszczerbku na zdrowiu, Sąd Okręgowy oparł się na wnioskach zawartych w opiniach biegłych sądowych.

Zakres doznanych przez powoda obrażeń ograniczał się do urazu skrętnego odcinka szyjnego kręgosłupa oraz urazu głowy. Łączny zaś długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 7%. Podkreślenia wymaga, iż na miarę krzywdy nie wpływa jedynie procentowo stwierdzony uszczerbek na zdrowiu poszkodowanego. Chociaż stopień uszczerbku na zdrowiu został przez biegłych ustalony w oparciu o załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U. Nr 234, poz. 1974), to już wysokość samego zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę dochodzonego w postępowaniu cywilnym nie może być krępowana odgórnie ustalonymi wskaźnikami przyjmowanymi do wypłaty jednorazowego świadczenia w ramach ubezpieczeń społecznych, czy też wysokościami kwot żądanych przez stronę w oparciu o rozstrzygnięcia w innych sprawach. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę na to, że nie można akceptować stosowania taryfikatora i ustalania wysokości zadośćuczynienia według procentów trwałego uszczerbku na zdrowiu, że zdrowie ludzkie jest dobrem o szczególnie

wysokiej wartości, w związku z czym zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu powinno być odpowiednio duże oraz że nietrafne jest posługiwanie się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia jedynie określonymi jednostkami przeliczeniowymi np. w postaci najniższego czy średniego wynagrodzenia pracowniczego (tak m. im. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007 roku, sygn. akt VCSK245/07, OSN 2008, Nr D, poz. 95, str. 1).

Istotnym jest, iż proces leczenia powoda przebiegał prawidłowo, bez powikłań, nie był dla powoda specjalnie uciążliwy, czy długotrwały, jak też nie wiązał się ze szczególnym nasileniem bólu. Doznane urazy nie wymagały hospitalizacji, czy poddania się zabiegom operacyjnym. Rekonwalescencja powoda ograniczała się do zastosowaniu kołnierza ortopedycznego, leczenia farmakologicznego oraz rehabilitacji.

W ocenie Sądu związany z wypadkiem jakiemu powód uległ w dniu (...) r. zakres krzywdy nie tylko, że jest nieznaczny, ale i skutki tego zdarzenia w sferze dóbr pokrzywdzonego aczkolwiek negatywne, to w dużej mierze miały charakter krótkotrwały i odwracalny- przebyte zdarzenie wpłynęło ogólnie na pogorszenie stanu zdrowia zarówno psychicznego, jak i fizycznego powoda, jednakże stan ten był krótkotrwały i po okresie rekonwalescencji uległ poprawie. Nie budzi wątpliwości, iż doznane przez powoda urazy wiązały się z bólem, a także dyskomfortem zarówno fizycznym, jak i psychicznym. Przez okres ok. pół roku po wypadku utrzymywały się u powoda anomalia psychiczne- lęki, apatia, drażliwość, zaburzenia pamięci, adaptacyjne. Na względzie należało mieć również, iż powstałe u powoda zaburzenia stresowe pourazowe wymagały leczenia specjalistycznego, które powód podjął w poradni psychiatrycznej- zażywał leki psychotropowe. Z drugiej zaś strony nie sposób pomijać, iż leczenie to zostało pomyślnie zakończone; powód leczenia takiego już nie wymaga i pomyślnie są także prognozy na przyszłość- dalsze skutki wypadku w rozumieniu dodatkowych powikłań nie wystąpią w przyszłości.

Zaznaczyć też trzeba, iż dysfunkcje te nie wyłączały normalnego funkcjonowania powoda, nie dezorganizowały jego życia codziennego, jak też nie utrudniały jej skutecznego pełnienia ról społecznych.

Zdaniem Sądu doznane przez powoda obrażenia nie mają obecnie i nie będą mieć wpływu na dalsze jego życie osobiste, zawodowe, możliwość wykonywania pracy, korzystania z rozrywek, nie ograniczają również jego samodzielności. Aktywność życiowa powoda nie uległa zmianie, nie ma żadnych niedyspozycji co do czynności, które wykonywał przed wypadkiem; jego sprawność nie zmniejszyła się. Jego szanse powodzenia na przyszłość także są na tym poziomie, co przed feralnym zdarzeniem.

Skutki wypadku z (...) r.- jak już wcześniej wspomniano- miały charakter przemijający, nie wpłyną negatywnie na jej przyszłe życie, uniemożliwiając jego normalne, prawidłowe funkcjonowanie, realizację planów życiowych, czy pasji.

Warto też dodać, iż znaczna część dolegliwości, na które skarża się obecnie powód jest wynikiem schorzeń samoistnych, datujących się przed wypadkiem, których w żaden sposób nie można utożsamiać ze skutkami wypadku. Wspomnieć trzeba, iż jeszcze przed wypadkiem powód z uwagi na stan zdrowia posiadał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Nie można też pomijać, iż od początku 2011 r. leczył się w Poradni (...) z powodu zaburzeń pamięci- badaniem RM głowy stwierdzono u niego zaniki korowe mózgowia i mózdzku, które mogą być podłożem rozwijających się zaburzeń organicznych.

Biegły ortopeda/ traumatolog wykluczył doznanie przez powoda wskutek wypadku z dnia (...) r. długotrwałego, czy też trwałego uszczerbku na zdrowiu. Dostępna dokumentacja medyczna nie pozwala stwierdzić, jakich urazów układu ruchu doznał powód w wyniku wypadku, jakie zaburzenia stwierdzono i jakie leczenie wdrożono po wypadku. Bez jakiegokolwiek związku z wypadkiem są rozpoznane u powoda zmiany zwyrodnieniowe- są to zmiany degeneracyjne spowodowane normalnym zużyciem powierzchni stawowych. Ograniczenie ruchomości w stawach barkowych także nie pozostaje w korelacji z feralnym wypadkiem- są to zmiany spowodowane degeneracją mięśni stożka. Pozostałe schorzenia, na które cierpi powód- łuszczyca, dyskopatia, zapalenie stawów, choroba niedokrwienna serca, również nie mają żadnego związku z wypadkiem; nie są to schorzenia pourazowe, a samoistne.

Podsumowując ten wątek rozważań stwierdzić trzeba, iż doznane przez powoda cierpienia fizyczne i psychiczne miały charakter przejściowy, co potwierdzają biegli psychiatra i neurolog. U powoda nastąpił powrót do stanu zdrowia

sprzed wypadku i zniwelowanie negatywnych skutków wypadku. Uszczerbek na zdrowiu stwierdzony przez biegłego neurologa ma charakter długotrwały, a nie trwały.

Konkludując- bezspornym jest, iż komfort życia i codziennego funkcjonowania powoda nie jest mniejszy niż przed doznaniem obrażeń. Neurologicznie, psychiatrycznie i chirurgicznie nie obserwuje się u powoda żadnych odchyłeń od normy, które pozostawały w związku przyczynowym z wypadkiem z dnia (...) r.

Zdaniem Sądu doznane przez powoda obrażenia, które miały charakter przejściowy, a także intensywność leczenia, długotrwałe skutki urazów (7% uszczerbku na zdrowiu), wiek powoda w chwili zdarzenia ((...) lat) uzasadniają określenie zadośćuczynienia na poziomie łącznej kwoty 18.000,00 zł. W rozpatrywanym stanie faktycznym ustalenie wysokości zadośćuczynienia należnego powodowi na tę właśnie kwotę, w ocenie Sądu, odpowiada wszystkim szczegółowo powyżej omówionym negatywnym skutkom wypadku z dnia (...) roku jakie były jego udziałem, a jednocześnie w zupełności rekompensuje jego krzywdę, jakiej doznał na skutek tegoż wypadku.

Nie tracąc z pola widzenia rozmiaru krzywdy powoda, Sąd stanął na stanowisku, iż żadaną przez niego z tego tytułu kwotę (100.000,00 zł) uznać trzeba za nazbyt wygórowaną w stosunku do doznanej krzywdy, a nadto nie odpowiadającą aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Dokonując takiej oceny Sąd miał również na uwadze (z zaznaczeniem, że jedynie posiłkowo) wysokość kwot zadośćuczynienia przyznawanych w przypadkach podobnych do sytuacji powódki oraz w przypadkach znacznie cięższych, bardziej drastycznych obrażeń i bardziej długotrwałych ich skutków.

Wszystkie wskazane powyżej okoliczności prowadziły do uznania roszczenia powoda w zakresie zadośćuczynienia za uzasadnione do kwoty 14.800,00 zł (18.00,00 zł- 3.200,00 zł, tj. kwota wypłacona już powodowi przez stronę pozwaną z tego tytułu).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.100 kpc, stosując zasadę stosunkowego rozdzielania, która ma zastosowanie w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań. Powód wygrał sprawę w 14,8% (domagał się kwoty 100.000,00 zł, zaś jego żądanie uwzględniono do kwoty 14.800,00 zł), natomiast strona pozwana w 85,20%. W toku sprawy powód poniósł koszty w łącznej wysokości 7.517,00 zł, w tym: opłata sądowa od pozwu- 200 zł, koszty opinii biegłych- 600 zł, opłata od zażalenia- 200 zł, opłata od apelacji-200 zł, koszty zastępstwa procesowego za obie instancje- 6.300, opłata skarbową od pełnomocnictwa-17 zł. Koszty poniesione przez stronę pozwaną wyniosły łącznie 7.517,00 zł, w tym: koszty opinii biegłych- 1200 zł, 6.300 zł koszty zastępstwa procesowego za obie instancje, opłata skarbową od pełnomocnictwa-17 zł. Mając na uwadze wynik sprawy, porównując wysokość kosztów faktycznie poniesionych przez strony z tymi, jakie w rzeczywistości strony winny ponieść uznać należało, iż pozwanemu należy się zwrot kwoty 6.404,48 zł (7.517,00 zł x 85,20%), a powodowi 1.112,52 zł (7.517,00 zł x 14,8%). Dokonując ostatecznego rozliczenia kosztów Sąd zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej różnicę pomiędzy tymi kosztami, czyli kwotę 5.292,00 zł (6.404,48 zł- 1.112,52, zł).

Zdaniem Sądu zasadnym było odstąpienie od obciążania powoda nieopłaconymi kosztami sądowymi (pkt IV sentencji wyroku), tj. opłatą sądową od pozwu od nieuwzględnionego żądania oraz kosztami opinii biegłych z uwagi na sytuację materialną powoda. Źródłem utrzymania powoda jest świadczenie emerytalne w wysokości 1600 zł. Bieżące wydatki, na które składają się koszty utrzymania domu oraz wydatki na leczenie wynoszą ok.1400 zł miesięcznie. W takiej sytuacji oczywistym jest, iż poniesienie przez powoda kosztów procesu w postaci nieuiszczonych wydatków i opłaty od pozwu byłoby niemożliwe. Wobec powyższego Sąd powoda tymi kosztami nie odstąpił, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.